

Camí reial, 1

Ací mateix, fa poc més d'un any, vaig recordar un nen contemplatiu que, darrere d'una finestra, podia fantasiejar sobre el pas de la història per davant de sa casa: davant del nº 421 del Camí Reial de Madrid, al barri de la Torre, a València, camí que correspon exactament a l'antiga Via Augusta dels romans. Allí ens vam quedar: amb els romans. Continuem, doncs, perquè qui sap si, per davant d'on molts segles després hi hauria ma casa, hi va passar també alguna tropa de guerrers visigots barbuts i rossos, desordenats i bruts, amb les dones, les bèsties i les criatures, potser venint de Barcelona o de Narbona i certament oblidats ja de les planes remotes i verdes d'on havien eixit, després de tants anys de córrer i devastar mig Europa; i amb tota certesa hi passaren, marxant cap al nord, grans o petits exèrcits moguts per la fe del profeta Mahoma, cavallers àrabs fills o néts del desert, amb soldats emigrants i amb famílies senceres vingudes de la Mauretània Tingitana, de Cirenaica o de Numídia amb la intenció de quedar-se per sempre en aquesta terra que van trobar bona, i finalment per aquest vell camí hi hagué de nou alguns segles de trànsit pacífic de viatgers, llauradors i mercaders sarraïns, després dels segles anteriors d'imperi en pau i de trànsit d'hispanoromans, adoradors dels déus antics o del Déu nou dels cristians abans de convertir-se ells mateixos, com els seus últims conquistadors, en seguidors de l'únic Déu de l'Alcorà. Fins que segles més tard van tornar a passar per davant de ma casa, però aquesta vegada no a poc a poc, ni en formació militar, sinó tristos, vençuts i confosos i en massa, els molts milers expulsats de la ciutat de València i dels poblets i alqueries dels voltants per l'arribada d'una altra gent del nord amb un rei fundador d'un regne nou, amb una nova llengua, noves lleis, nous pobladors, i portadors d'una nova religió que era també el retorn de l'antiga, amb bisbes, monestirs, convents i catedrals. Així van transcórrer més de catorze segles, des d'Anníbal fins a Jaume I, i així van fer el país que

Joan Francesc Mira

havia de ser el meu, passant tots per davant de ma casa: Déu sia lloat, que em concedí una infantesa en aquest lloc.

No puc saber quines alqueries o quines barraques de fang i de palla van ser les primeres que ocuparen o feren ací els

nous pobladors, ni quins ni on van començar a llaurar i a plantar aquests camps al voltant del camí, inclòs l'hort que hi havia darrere de casa, però si hi ha una cosa segura és que tots ells devien ser molt pobres, que venien de terres del nord on eren més pobres encara. I és també cert i segur que les poques fanecades d'aquell hortet nostre estaven fetes de la mateixa terra que treballaren aquells primers pobladors del segle XIII i que potser uns altres havien treballat abans que ells, la mateixa terra en la qual, tova i acabada de llaurar, tantes vegades vaig enfonsar els peus nus, i això, recordat i pensat seixanta anys després, dóna una certa espessor retrospectiva a la meua infantesa en aquell hort i en aquella casa i a la vora d'aquell camí reial, via imperial. Considerant sobretot que nosaltres vam ser els últims habitants d'aquesta casa i els últims que van treballar, amb les mans pròpies o amb les mans i el cavall del nostre veí el senyor Manuel el Callós, la terra d'aquest hort, que fa molts anys que ha estat coberta, terra i casa, per la gran nau d'un trist taller mecànic i garatge gris de camions. I si ara aquella terra, que va ser fèrtil, flonja i estovada, està oprimida per una capa de ciment greixós amb taques d'oli renegrit i brut, no sé de què estarà coberta quan li passen uns altres deu o vint o quinze segles per damunt, si d'algun material o construcció que encara no sabem imaginar, obra d'una futura humanitat feliç, o si llavors tota obra humana serà només ruïna abandonada i el meu hort tornarà a un estat anterior i salvatge, que ja no en podem dir un estat natural sinó postnatural i posthumà, entre restes disperses d'enderrocs, entre plantes silvestres i aspres, plàstics incorruptibles i metall rovellat. Quan ja potser no quedarà ningú, ni tan sols llibres d'història o de memòries, per recordar la bellesa i la glòria d'aquests camps treballats amb saviesa.

“I és també cert i segur que les poques fanecades d'aquell hortet nostre estaven fetes de la mateixa terra que treballaren aquells primers pobladors del segle XIII i que potser uns altres havien treballat abans que ells, la mateixa terra en la qual, tova i acabada de llaurar, tantes vegades vaig enfonsar els peus nus”